

V. RITURI FUNERARE

Săpăturile de la Mihălășeni au dus la descoperirea a 520 de morminte de incinerare și de înhumare. Dintre acestea, 429 de morminte erau de înhumare (mormintele 2-4, 7, 8, 14, 16-18, 20, 21, 24-28, 30-43, 45-58, 60, 61, 64, 65, 69-75, 77, 79-86, 89-94, 96-111, 114, 117, 119-132, 135-140, 144, 146-154, 156-158, 165-169, 175-179, 181, 183-198, 200-217, 220-225, 227-233, 235-248, 250, 252-254, 257-264, 268, 269, 271, 274-279, 281, 282, 284, 286, 289, 291, 293, 295-301, 303-307, 309-314, 316-321, 324-335, 338, 340, 342-344, 347, 349-359, 361-382, 384-389, 391-434, 437-483, 485-520) și 91 de morminte erau de incinerare (mormintele 1, 5, 6, 9-13, 15, 19, 22, 23, 29, 44, 59, 62, 63, 66-68, 76, 78, 87, 88, 95, 112, 113, 115, 116, 118, 133, 134, 141-143, 145, 155, 159-164, 170-174, 180, 182, 199, 218, 219, 226, 234, 249, 251, 255, 256, 265-267, 270, 272, 273, 280, 283, 285, 287, 288, 290, 292, 294, 302, 308, 315, 322, 323, 336, 337, 339, 341, 345, 346, 348, 360, 383, 390, 435, 436, și 484), ceea ce reprezintă o proporție de 82,5% pentru înhumați și respectiv de 17,5% pentru incinerări.

Riturile funerare folosite la Mihălășeni erau incinerarea și înhumarea, în cadrul cărora s-au folosit mai multe variante, care se regăsesc în întregul areal al culturii Sântana de Mureș - Černjachov.

În ceea ce privește mormintele de incinerare, s-au putut stabili trei categorii:

- 27 morminte de incinerare în urnă (mormintele 1, 59, 63, 67, 88, 115, 116, 118, 143, 161, 162, 170, 182, 219, 270, 287, 288, 290, 315, 323, 341, 345, 348, 360, 383, 390, 436);

- 44 morminte de incinerare în urnă cu capac (mormintele 5, 6, 10, 15, 29, 44, 62, 66, 68, 76, 95, 112, 141, 142, 145, 155, 159, 164, 171-174, 180, 199, 218, 249, 251, 255, 256, 265-267, 273, 280, 283, 285, 292, 294, 302, 308, 322, 336, 337, 339);

- 20 morminte de incinerare în groapă cu capac (mormintele 9, 11-13, 19, 22, 23, 78, 87, 113, 133, 134, 160, 163, 226, 234, 272, 246, 435, 484).

O privire sumară asupra poziției în plan a mormintelor de incinerare ne indică faptul că, exceptând mormintele 435, 436 și 484, aflate într-o poziție izolată în partea de NV a necropolei, marea lor majoritate erau grupate în partea sudică, iar un grup de 14 morminte în sectorul nord-estic (Pl. 2). Un mic grup de morminte situat în extremitatea de SV a necropolei marchează de altfel, în conformitate cu poziția lor în diagrama cu incidența seriilor tipologice de obiecte (Pl. 387), faza de început a necropolei (Pl. 364; 378; 386).

Gropile mormintelor de incinerare nu s-au putut observa din cauza stratului gros de pământ negru cu excepția mormântului 19 (Pl. 13C), a cărui groapă era circulară și cu fundul drept. Adâncimea mormintelor de incinerare (de la suprafața actuală a solului) variază între 0,25 m (mormintele 6 și 170) și 0,80 m (mormântul 256). Adâncimile nu sunt cele din perioada în care s-au făcut înmormântările, întrucât pe terenul necropolei situat la poalele unei pante (pe care se întinde așezarea corespunzătoare necropolei) s-a depus în decursul timpului un strat destul de gros de pământ negru aluvionar, fapt observat cu ușurință mai ales pentru mormintele de înhumare. Majoritatea mormintelor de incinerare au însă adâncimi cuprinse între 0,40-0,60 m.

S-a constatat că majoritatea urnelor, adică 62 din totalul de 71, erau oale lucrate la roată din pastă zgrunțuroasă. Din cele 62 de exemplare, doar două urne au fost găsite întregi (în mormintele 59 și 323), iar 28 de urne au avut numai partea inferioară a vasului. Aceasta se poate datora în unele cazuri și faptului că au fost tăiate de plug, dar în marea lor majoritate au fost depuse chiar de la început incomplete, situație pentru care pledează adâncimea mare a gropilor în care au fost depuse. La 29 de morminte urnele au fost găsite fragmentate, nelipsind nici un fragment ceramic, ceea ce denotă că fiind depuse întregi, ele au fost sfărâmate de presiunea solului și de alunecările lente de teren.

În afară de urnele executate la roată din pastă zgrunțuroasă, oasele incinerate au mai fost depuse în oale din pastă grosieră lucrată cu mâna, cu marginea trasă la interior (mormintele 1 și 6), într-o cană din pastă grosieră lucrată cu mâna (mormântul 10), într-o oală din pastă fină cenușiu-cărămizie lucrată la roată, reprezentată numai de partea inferioară a corpului (mormântul 63), în două castroane lucrată la roată din pastă fină cenușie (mormintele 15 și 44), într-un castron cu trei tortițe lucrat la roată din pastă fină cărămizie (mormântul 145) și în două castroane lucrate la roată din pastă zgrunțuroasă (mormintele 180 și 292).

Majoritatea urnelor au fost depuse cu gura în sus, dar s-a constatat și obiceiul de a pune urnele cu gura în jos (mormintele 10, 15, 67, 174 și 273).

În ceea ce privește capacele mormintelor de incinerare, s-a constatat că ele au fost depuse cu scopul evident de a proteja resturile cinerare, fiind alcătuite din fragmente ceramice, depuse peste urne sau oasele incinerate. Ele erau formate din fragmente ceramice provenind de la vase diferite, iar unele din alte epoci. Astfel au fost folosite fragmente de vase din pastă fină cenușie sau cărămidie, lucrate la roată din pastă zgrunțuroasă și din pastă grosieră lucrată cu mâna. La aceste fragmente ceramice din secolul IV se mai adaugă - mai puține la număr - și altele din epoca bronzului (mormintele 9, 171, 249 și 292), Hallstatt (mormintele 142, 164, 174, 322 și 339), precum și fragmente de amfore din secolele II-III și IV (mormintele 145, 164 și 249). Între fragmentele din capace s-au mai găsit silexuri (mormintele 10, 15, 255) și pietre (mormintele 76, 78 și 308).

Cantitatea de fragmente ceramice variază de la 1 (mormântul 95), 2 fragmente (mormintele 160, 171, 172 și 267) și 3 fragmente (mormintele 66, 294 și 322), depuse mai mult în mod simbolic, până la mari cantități, cuprinzând de la circa 40 la 76 fragmente (mormintele 12, 13, 87, 113, 133, 134, 234 și 302).

Referitor la proveniența acestor fragmente ceramice depuse sub formă de capace, este posibil ca ele să provină de la ospețele funerare, când se puteau sfărâma în mod ritual vasele folosite cu această ocazie (din fragmentele ceramice provenind de la unele capace au putut fi reconstituite vase întregi) sau au fost culese și depuse fragmente ceramice de la suprafața solului din zona înconjurătoare mormântului (în acest sens pledează faptul că între resturile de capace au fost descoperite și fragmente de vase aparținând unor epoci anterioare sau chiar pietre și silexuri).

La aceasta trebuie să mai adăugăm că fragmentele ceramice au mai putut proveni și din vase de ofrandă depuse pe rugurile funerare și care, sfărâmându-se în timpul arderii, au fost depuse drept capace (între fragmentele ceramice din capace au fost găsite și unele evident trecute prin foc: mormintele 22, 23, 113, 141 și 159). Menționăm că și la trei urne au fost sesizate ardere secundare (mormintele 6, 10 și 59).

Majoritatea mormintelor aveau oase puține, indiferent dacă erau în urnă, în urnă cu capac sau în groapă cu capac. În mormintele în groapă cu capac ele au fost așezate grupat în centrul și pe fundul gropii, cu excepția mormintelor 163 și 272, în care oasele au fost împrăștiate în strat, împreună cu fragmentele ceramice care alcătuiau capacul, probabil cu prilejul lucrărilor agricole.

În cazul mormintelor în urnă sau în urnă cu capac, în cantitate mai mare sau mai mică, oasele incinerate se găseau în urnă, uneori însă, pentru că acestea erau în cantitate mare, au umplut urna împrăștiindu-se și în jurul ei, ca în mormintele 10, 29, 255, 266 și 273. În mormântul 172 s-au descoperit resturi de oase calcinate și sub urnă, deși aceasta era umplută doar pe trei sferturi cu oase.

O sumară privire asupra poziției în plan a mormintelor de incinerare ne indică faptul că exceptând mormintele 435, 436 și 484 care se aflau într-o poziție izolată în partea de nord-vest a necropolei marea lor majoritate se aflau grupate în partea sudică iar un grup de 14 morminte în sectorul nord-estic al necropolei. Un mic grup de morminte situat în extremitatea de sud-vest marchează, de altfel, în conformitate cu poziția lor în diagrama cu incidența seriilor tipologice de obiecte (Pl. 387), faza de început a necropolei.

Au fost descoperite și câteva morminte deranjate (62, 76, 308 și 360), în care oasele au fost împrăștiate sau din care au mai rămas doar câteva fragmente minuscule păstrate pe pereții interiori ai urnelor distruse și împrăștiate în sol.

Un număr destul de însemnat dintre morminte aveau o cantitate mai mare de oase incinerate, peste 100 de fragmente mari, mijlocii sau mici, ajungând uneori la 830 (mormântul 182) sau chiar circa 1000 (mormântul 256), cantitatea nefiind însă dată de număr, ci de gradul de incinerare, puternic, mediu sau slab, altfel spus, în relație directă cu mărimea resturilor de oase incinerate. De altfel, s-a putut observa de către antropologi că, în majoritatea mormintelor, oasele erau puternic incinerate, urmând cele mediu și apoi cele slab incinerate.

În câteva cazuri s-a constatat că pe lângă oase au fost depuse în morminte cenușă și cărbuni, uneori împreună (mormintele 13, 23 și 345), alteori numai cenușă (mormintele 22, 29 și 219) sau numai cărbuni (mormântul 346). La alte morminte s-a observat existența între oasele incinerate a unor fragmente ceramice (mormântul 29) sau bucăți de pământ ars (mormântul 266; observate de antropologi), probabil fragmente din platforma de incinerare luate odată cu oasele incinerate și depuse în urnă, (în mormântul 283 am putut departaja asemenea fragmente). Uneori, este de reținut

observația, au fost depuse în morminte numai cantități mai mari sau mai mici de cenușă și cărbune (mormintele 15 și 390) sau chiar numai de cenușă (mormântul 267).

Astfel, au fost descoperite resturi cinerare de la copii aparținând vârstei infans I (mormintele 12, 44, 59, 68, 95, 116, 142, 155, 160, 161, 162, 163, 170, 174, 180, 199, 249, 280, 285, 287, 315, 345, 346, 360, 436 și 484) sau infans II (mormintele 19, 63, 66, 87, 145, 159, 226, 272, 294 și 341, juvenis (mormintele 1, 29, 113, 266 și 435), precum și de la bărbați adulți (mormintele 10, 67, 88, 164, 171, 173, 218, 251, 256, 265, 270, 288, 322, 323, 336 și 348) și femei adulte (mormintele 5, 6, 9, 76, 78, 112, 115, 118, 133, 134, 143, 172, 182, 234, 255, 273, 283, 290, 292, 302, 308, 337, 339 și 383) sau femei de vârstă matură avansată (mormintele 141 și 219).

Deși s-au descoperit oase, nu s-a putut determina vârsta și sexul la mormântul 13. La juvenis, cu excepția mormântului 1, toate celelalte morminte aveau oase provenind de la persoane de sex feminin. În 6 morminte (15, 22, 23, 62, 267 și 390) nu s-au descoperit oase.

Mormintele de înhumație descoperite în necropola de la Mihălășeni, în număr de 429, sunt orientate în marea lor majoritate pe direcțiile N-S și V-E, cu anumite deviații, mai mari sau mai mici. Din cauza stratului gros de pământ negru, în cazul în care mormintele au fost deranjate masiv, nu s-a putut stabili forma și orientarea gropilor. În această situație au fost descoperite 31 de morminte cu orientarea neprecizată (mormintele 8, 20, 33, 34, 39, 48, 50, 75, 82, 85, 89, 103, 104, 109, 111, 119, 124, 139, 147, 152, 154, 156, 177, 187, 190, 201, 225, 394, 472, 474 și 517). De asemenea, pentru orientarea mormintelor 518-520 nu am primit date de la descoperitorii necropolei. Au fost observate următoarele orientări:

- 151 morminte cu orientarea N-S (mormintele 3, 4, 17, 21, 24, 26, 28, 35- 37, 40, 49, 53, 55, 56, 58, 60, 65, 71, 72, 74, 81, 91, 94, 99, 101, 106-108, 110, 114, 117, 120, 121, 123, 127, 130, 132, 138, 140, 148, 149, 151, 153, 157, 175, 176, 178, 179, 181, 185, 188, 195, 196, 198, 202, 207, 212, 215, 216, 220, 222, 227, 231, 232, 237-240, 243, 247, 254, 258, 261, 264, 268, 269, 271, 277, 289, 293, 296, 297, 300, 305, 306, 310, 313, 317, 321, 325, 327-331, 333, 340, 343, 344, 349-351, 353, 356- 359, 368, 369, 371, 374-377, 385, 391, 392, 398, 401, 407, 408, 414, 417, 419, 421, 422, 427, 433, 439, 445, 447, 451, 456, 460, 465, 468, 469, 477, 481, 491-493, 496, 497, 500, 501, 505, 508, 510 și 511);

- 27 morminte cu orientarea NE-SV (mormintele 146, 203, 221, 233, 246, 248, 250, 252, 253, 274, 318, 319, 326, 347, 352, 354, 373, 416, 424, 463, 464, 470, 499, 504, 509, 514 și 515);

- 87 morminte cu orientarea NNE-SSV (mormintele 7, 27, 30, 31, 32, 41, 42, 43, 46, 47, 51, 52, 54, 57, 64, 69, 70, 73, 77, 80, 83, 84, 86, 90, 93, 102, 126, 129, 131, 135, 136, 137, 158, 167, 169, 183, 189, 191, 194, 200, 204, 205, 206, 208, 210, 213, 214, 217, 235, 236, 242, 244, 260, 262, 263, 275, 279, 282, 284, 298, 301, 304, 307, 309, 311, 316, 332, 334, 361, 366, 378, 380, 386, 389, 397, 406, 409, 410, 418, 420, 430, 434, 450, 454, 473, 485 și 513);

- 20 morminte cu orientarea NNW-SSE (mormintele 2, 45, 92, 100, 105, 125, 128, 165, 186, 228, 229, 241, 281, 291, 449, 478, 486, 488, 494 și 516);

- 47 morminte cu orientarea VNW-ESE (mormintele 16, 18, 97, 98, 122, 144, 150, 184, 209, 224, 286, 295, 303, 312, 320, 324, 335, 338, 342, 363, 364, 365, 379, 381, 384, 387, 399, 402, 415, 423, 425, 428, 438, 443, 446, 461, 466, 467, 471, 475, 476, 483, 487, 490, 495, 502 și 506);

- 20 morminte cu orientarea NV-SE (mormintele 276, 278, 299, 362, 370, 372, 382, 388, 432, 437, 440, 448, 453, 457, 458, 462, 498, 503, 507 și 512);

- 36 morminte cu orientarea V-E (mormintele 25, 38, 79, 96, 168, 192, 193, 197, 211, 223, 230, 245, 257, 259, 355, 367, 393, 396, 400, 403, 404, 405, 411, 412, 413, 426, 429, 431, 441, 442, 444, 452, 459, 479, 480 și 482).

La aceasta se adaugă următoarele morminte cu orientări care se detașează net de cele arătate mai sus:

- 1 mormânt cu orientarea E-V (mormântul 395);

- 2 morminte cu orientarea S-N (mormintele 61 și 166);

- 1 mormânt cu orientarea SSV-NNE (mormântul 14);

- 3 morminte cu orientarea SV-NE (mormintele 314, 455 și 489).

Se poate observa cu ușurință în plan că majoritatea mormintelor cu orientarea V-E, VNW-ESE și NV-SE (de regulă lipsite de inventar) erau situate în zona nord-vestică a necropolei, o grupare destul de însemnată fiind descoperită și în partea ei estică. Aceste morminte datează din ultimele faze ale necropolei și aparțin probabil creștinilor (Pl. 385). În zona amintită nu lipsesc însă nici mormintele

păgâne cu orientarea N-S, NE-SV, NNE-SSV și NNV-SSE (cu sau fără inventar), ceea ce presupune o coabitare a creștinilor cu păgânii (Pl. 386). Prezența mormintelor creștine în partea de sud a necropolei nu reprezintă decât intruziuni ulterioare izolate în această zonă, în care marea majoritate a mormintelor datează din primele două etape ale necropolei.

Orientările pe direcția generală N-S sau V-E sunt frecvente în arealul culturii Sântana de Mureș - Černjachov. În schimb, cele pe direcția S-N, SSV-NNE sau SV-NE sunt foarte rare, evidențiind poate conotații etnice, care ar trebui studiate. Asemenea morminte au mai fost descoperite la Târgșor (Diaconu 1965, p. 64, M 177), Ocnița (Marinescu, Dănilă 1976, p. 270), Pietroasele (Diaconu, Tzony, Constantinescu, Drâmbocianu 1977, p. 208) și Fântânele (Marinescu, Gaiu 1989, p. 125-143).

Adâncimea mormintelor de înhumare variază între 0,25 m (mormântul 517, care a fost distrus probabil de lucrările agricole) și 2,40 m (mormântul 362). S-au descoperit 194 de morminte cu adâncimi de până la 1 m, 6 morminte cu adâncimi peste 2 m, iar 229 au avut gropi cu adâncimea cuprinsă între 1 și 2 m. Menționăm că nivelul antic de călcare nu a fost sesizat, iar adâncimea a fost luată de la nivelul actual de călcare al solului, deci este relativă. Pe locul necropolei s-au scurs cantități destul de însemnate de aluviuni de pe pantele aflate la nord-est de aceasta. Alte depuneri aluvionare au fost aduse de apele Bașeului în perioadele de inundații, frecvente până în ultimele decenii. În acest sens pledează și faptul că cinci din cele șase morminte cu adâncimi de peste doi metri sunt situate în zona cea mai ridicată a pantei pe care se află necropola (mormintele 260, 261, 296, 369 și 376). O excepție o constituie mormântul 362, cu orientare NV-SE și fără inventar, aflat la o adâncime de 2,40 m în centrul necropolei.

În ceea ce privește forma gropilor de morminte, s-a putut observa că la 179 morminte groapa a fost rectangulară, la 23 morminte groapa a fost ovală, iar la 48 morminte groapa a fost trapezoidală cu colțurile rotunjite. La un număr de 176 de morminte forma gropii nu a putut fi sesizată.

Și în necropola de la Mihălășeni s-au observat praguri din pământ cruțat, lăsate pentru depunerea vaselor și ofrandelor alimentare. În fazele târzii ale necropolei, ele nu au mai fost folosite în acest scop, fiind reminiscențe ale acestui obicei. Mai mult, ele au fost descoperite și în morminte cu orientare V-E, unde de regulă nu se depuneau ofrande. Astfel, din totalul de 25 morminte cu praguri, patru (mormintele 150, 404, 432 și 487) aveau această orientare și erau lipsite de inventar. Nu este exclus ca în mormintele 92 și 488 să fi existat nișe.

Aceste praguri de pământ cruțat aveau înălțimi cuprinse între 0,10 și 0,40 m, fiind situate în stânga înhumatului (mormintele 14, 43, 120, 216, 268, 297, 375, 487 și 488), la dreapta (mormintele 69, 186, 254, 485 și 505), la stânga și la dreapta (mormintele 99, 117 și 404), la craniu (mormintele 108 și cu probabilitate 353), în stânga sau dreapta corpului, precum și la craniu (mormintele 202 și 250) sau pe trei laturi (exceptând cea de la picioare) a gropii (mormintele 150, 233 și 432).

Un caz deosebit îl prezintă mormântul 369, care se singularizează între mormintele descoperite până în prezent în necropolele culturii Sântana de Mureș - Černjachov, situate la distanțe mai mari de Dunăre și litoralul pontic. În acest mormânt, cu groapa săpată îngrijit, de formă rectangulară, s-a lăsat pe toate laturile un prag de pământ de 0,30 m înălțime. Pe acest prag au fost așezate pe cant lespezi de piatră îngrijit fasonate, unele dreptunghiulare, care sprijineau alte lespezi așezate pe orizontală. Din păcate, deși scheletul și inventarul nu au avut de suferit de-a lungul timpului, marea majoritate a lespezilor puse inițial au fost probabil extrase ulterior pentru alte folosințe, deși nu au fost sesizate indicii clare privind o asemenea intervenție.

Acest mormânt ar putea face parte din categoria așa-numitelor morminte de tip "cistă", cu analogii în lumea romano-bizantină de la sud de Dunăre, precum cele din necropola de la Callatis, unde ele alcătuiau circa 60 % din totalul mormintelor descoperite (Preda 1980, p. 15). Se mai pot semnală și la Intercisa, în Pannonia, în zona orașului Odessos, mormintele din zona pontică fiind datate în secolele II-IV (Preda 1980, p. 16). Asemenea morminte-cistă, însă cu lespezi de piatră nefasonate, au mai fost descoperite în necropola sarmatică de la Lechkč Kort (Vinogradov, Petrenko 1974, p. 171-174, Fig. 1, 1-3, 5, 6) sau în necropolele de la Koblevo și Ranževoe (Symonovič 1979, Fig. 11, I, V; 20, I-II; 26, III), în care lespezile nefinisate erau așezate numai transversal, sprijinite direct peste pragurile de pământ cruțate. În necropola de la Kamenka - Ančekrak s-a folosit însă un sistem de construcție întrucâtva asemănător celui de la Mihălășeni, cu lespezi orizontale relativ finisate, sprijinite pe lespezi așezate vertical (Magomedov 1987, Fig. 14, 3).

Folosirea pietrelor sub această formă în morminte are probabil o sorginte romană și reprezintă o încercare de protejare a înhumatului (similară cu încercarea de protejare a oaselor din mormintele de incinerare prin folosirea capacelor, uneori simbolic, printr-unul sau câteva fragmente de vase). De altminteri practici asemănătoare se întâlnesc în zonă și în secolele anterioare, ca în marea necropolă a dacilor liberi din secolele II-III de la Văleni (Ioniță, Ursachi 1988, p. 86, Fig. 16, 15, 16, 21, 22; 17, 2-7, 11, 12, 15, 16, 18), unde, mai ales în cazul mormântului 70 din necropola II, se poate observa clar (prin așezarea unor pietre pe partea plată, sprijinite parțial pe trei pietre puse pe cant) intenția de construire a unui spațiu funerar special (Ioniță, Ursachi 1988, p. 58, Fig. 16, 22). Unele amenajări mai simple cu pietre se întâlnesc de altfel și în alte complexe ale culturii Sântana de Mureș - Černjachov (Ioniță 1966, p. 223).

În mormintele la care s-a sesizat forma gropilor, înhumații au fost depuși în marea lor majoritate pe mijlocul fundului gropii. La această constatare facem abstracție de praguri. În câteva cazuri însă înhumații au fost depuși lângă peretele din partea dreaptă (mormintele 17, 110, 130, 132, 198, 202, 263, 264, 313, 359, 371 și 500) sau din cea stângă (mormintele 21, 27, 74, 317 și 353), iar uneori în poziție diagonală (mormintele 45, 114, 248, 252, 277, 375 și 477). Modul de depunere în groapă a înhumaților ar putea fi întâmplător, dar în unele situații ar putea fi legat de obiceiul sarmatic de a depune înhumații în diagonală (Ioniță 1974, p. 91).

De asemenea, s-a constatat că marea majoritate a înhumaților au fost așezați în poziția pe spate, cu unele excepții: în 3 morminte (41, 148 și 293) scheletele se aflau pe partea stângă, în 6 morminte (18, 64, 316, 356, 397 și 407) pe partea dreaptă, iar în 4 morminte (57, 327, 373 și 401) scheletele erau așezate cu fața în jos.

S-a observat de asemenea că mâinile se aflau de obicei pe lângă corp, cu unele excepții: mâna stângă sub bazin (mormintele 3, 207, 233, 327 și 401), pe torace (mormintele 276, 340, 356, 382, 397, 511 și 516), la umăr (mormintele 2, 41, 42, 148, 363, 366, 373 și 509), îndoită (mormintele 140, 293, 316 și 407) sau pe bazin (mormintele 72, 73, 84, 86, 96, 97, 129, 153, 166, 167, 168, 184, 196, 197, 200, 202, 206, 228, 230, 261, 264, 268, 282, 298, 311, 312, 329, 330, 352, 358, 393, 400, 415, 437, 439, 444, 455, 465, 483, 513 și 515); mâna dreaptă pe torace (mormintele 158, 242, 276, 311, 352, 511 și 516), îndoită (mormintele 18, 293, 356 și 407), la umăr (mormintele 41, 107, 148, 197, 363, 366, 373 și 509), sub bazin (mormintele 327 și 401) sau pe bazin (mormintele 4, 25, 73, 83, 84, 96, 125, 167, 168, 176, 178, 186, 202, 207, 209, 264, 312, 325, 329, 330, 334, 406, 415, 429, 449, 455, 465, 475 și 515). În ceea ce privește picioarele, ele erau de obicei întinse, uneori în poziție încrucișată (mormintele 2, 189, 248, 331, 376, 423 și 473) sau îndoite din genunchi (mormintele 18, 32, 41, 61, 64, 110, 140, 148, 293, 316, 329, 356, 397, 483, 490, 504 și 511). Un caz mai deosebit a fost constatat în mormântul 77, în care înhumatul a fost depus în poziția șezând, cu spatele aproape vertical și cu picioarele îndoite vertical, în unghi de 45°.

În sfârșit, între cele 429 de morminte de înhumație există trei morminte în care au fost depuse câte două persoane. Astfel, în mormântul 20 s-a descoperit doar craniul unui bărbat de vârstă matură și câteva fragmente osoase din scheletul unui copil de vârstă infans I (10-12 luni); în mormântul 131 se aflau scheletele unei femei subadulțe (17-18 ani) și ale unui bărbat de vârstă adultă. Amândouă mormintele erau puternic deranjate, din mormântul 20 lipsind chiar majoritatea oaselor. În mormântul 431, singurul păstrat intact dintre mormintele în discuție, s-au descoperit scheletele unui bărbat de vârstă adultă și ale unui nou născut, care a fost așezat lângă picioarele adultului.

Un loc aparte îl ocupă mormintele în care nu s-au descoperit nici schelete și nici obiecte depuse ritual sau ofrande, considerate cenotafe. S-au descoperit cinci asemenea cenotafe (mormintele 106, 349, 420, 478 și 479). La primele patru morminte orientarea era pe axa nord-sud (2 morminte N-S și 2 morminte NNE-SSV), iar la ultimul orientarea era V-E. În cazul mormântului 258, din care lipsește scheletul, nu credem că este vorba de un cenotaf, întrucât s-au găsit și câteva fragmente osoase de la un taurin, reprezentând ofrande depuse cu ocazia înhumării. De altfel, nu este singurul mormânt din care lipsesc scheletele, dar la care se păstrează însă diverse obiecte depuse la înmormântare.